

Fővárosi Ítéltábla
8.Pf.20.542/2021/6.

A Fővárosi Ítéltábla dr. Kozma Tamás ügyvéd (felperesi képviselő címe) által képviselt felperes (felperes címe) felperesnek – dr. Stájerits Erik kamarai jogtanácsos által képviselt alperes (alperes címe) alperes ellen – személyiségi jogsértés megállapítása és jogkövetkezményeinek alkalmazása iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2021. május 21. napján kelt 15.P.23.296/2019/33. számú ítélete ellen az alperes 34. sorszám alatt előterjesztett fellebbezése folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 10.000 (Tízezer) forint + áfa összegű ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A felperes a munkaidő-szervezéssel és a munkaerő-kölcsönzés minimális kölcsönzési díjával összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2018. évi CXVI. törvény (ún.: túlóra törvény) intézmény épülete általi elfogadásának napján, azaz 2018. december 12-én délután 17.00 óra körüli időben a város, "nevű" térre ment, majd csatlakozott az ott spontán szerveződött tömeghez, akik a jogszabálymódosítás miatti felháborodásuknak adtak hangot különböző szövegeket skandálva. A tömeg az intézmény épülete "nevű" tér felőli főbejáratával szemben a téren - és részben a bejárat előtti lépcső alsóbb fokain - helyezkedett el, míg a lépcső felsőbb részein az alperes állományába tartozó személyek álltak a tömegnek az épületbe történő esetleges bejutását megakadályozandó. Bizonyos idő eltelte után, a tömegnek a rendőrsorfallal közvetlen közelébe kerülésekor a sorfallal hátsó részéből ingerlőgáz

került elő, amelyet a sorfallal közvetlenül szemben álló személyek - köztük a felperes - felé fújtak. A felperesnek ettől köhögni és köpnie kellett, illetve a szemét fél- háromnegyed óráig csípte az anyag. Annak ellenére, hogy a torkát pár napig érezte az esemény után, orvoshoz nem fordult. A felperes a tömegben tartózkodása ideje alatt folyamatosan videófelvételt készített a telefonjával.

[2] A felperes pontosított keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette az emberi méltósághoz és a testi épséghez való személyiségi jogát azzal, hogy 2018. december 12. napján előzetes figyelmeztetés nélkül lefújta könnygázzal. Kérte az alperest kötelezni 160.160 forint sérelemdíj és annak 2018. december 12. napjától számított törvényes mértékű késedelmi kamata megfizetésére.

[3] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Arra hivatkozott, hogy az alperes állományába tartozó személyek a vonatkozó jogszabályok előírásainak megfelelően, azok betartása mellett jártak el. Kifogásolta, hogy a felperes nem jelölte meg, hogy a rendőrség melyik egysége, mikor, melyik időpontban használt vele szemben könnygázt, és nem bizonyította, hogy a spontán tüntetésen egyáltalán részt vett, illetve, hogy a könnygáz alkalmazása előtt előzetes figyelmeztetésre nem került sor.

[4] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes azzal, hogy 2018. december 12. napján a Budapest V. kerület, "nevű" terén előzetes figyelmeztetés nélkül ingerlő gázt használt a felperessel szemben, megsértette a felperes emberi méltósághoz és testi épséghez fűződő személyiségi jogát. Kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 150.000 forint sérelemdíjat és ezen összeg után 2018. december 12. napjától a kifizetésig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot, valamint 50.800 forint perköltséget. Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét ezt meghaladóan elutasította.

[5] A törvényszék határozatát Magyarország Alaptörvényének I. cikk (1) bekezdésére, II. cikkére, VI. cikk (1) bekezdésére, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:42. § (1), (2), (3) bekezdésére, 2:43. §-ára, 2:51. § (1) bekezdésére, 2:52. § (1)-(3) bekezdéseire, valamint a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (Rtv.) 16. § (1), (2) bekezdésére, 59. § (1) bekezdés a), e) pontjaira és (2) bekezdésére alapította.

[6] A tárgyaláson megtekintett, a felperes által készített videófelvétel alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes a megjelölt időben és helyen, a spontán szerveződött tömegben jelen volt, a felperessel szemben ingerlő gáz használatára került sor, melynek használata előtt érzékelhető előzetes figyelmeztetés nem történt. Nem fogadta el az alperes arra történő hivatkozását, hogy az ingerlő gáz levegőbe történő fújása előzetes figyelmeztetésnek tekinthető.

[7] A törvényszék utalt a felperes indítványára az Alapvető Jogok Biztosának Hivatalától beszerzett, a Független Rendészeti Panasztestülettől származó állásfoglalásra, amelyben a Panasztestület ugyanezen tömegeseményen történt ugyanilyen cselekmény miatt súlyos alapjogsértést állapított meg. A törvényszék ezen állásfoglalást a jelen ügyben is irányadónak tekintette, és annak alapján a jogsértést megállapította, továbbá alkalmazta a felperes által kért – sérelemdíj megfizetésére irányuló – jogkövetkezményt hangsúlyozva, hogy a jogalkotó által bevezetett ún. köztudomású doktrína miatt a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkezésének bizonyítására nem volt szükség.

[8] A sérelemdíj összegének meghatározásánál az elsőfokú bíróság figyelemmel volt a jogsértés súlyára, a felróhatóság mértékére és a jogsértésnek a sértettre gyakorolt hatására. Mindezen szempontokat értékelve a felperes sérelemdíj iránti igényét nem találta eltúlzottnak, és abból 150.000 forint sérelemdíj megfizetésére kötelezte az alperest, míg a keresetet ezt meghaladóan elutasította. A sérelemdíj mértékének meghatározása során figyelemmel volt továbbá a BDT2019.55. számú eseti döntésben foglaltakra és a sérelemdíj kettős - egyfelől a személyiségi jogsértés tekintetében betöltött kompenzációs, másfelől a hasonló jogsértések megelőzése érdekében alkalmazott magánjogi büntetés – természetére is.

[9] A határozattal szemben az alperes élt fellebbezéssel, amelyben az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását és a felperes keresetének teljes terjedelemben történő elutasítását, másodlagosan az elsőfokú bíróság által megítélt sérelemdíj - fele összegre történő - mérséklését kérte.

[10] Ismételten azt hangsúlyozta a fellebbezés, hogy az ingerlő gáz felfelé irányuló, levegőbe történő fújása előzetes figyelmeztetésnek volt tekintendő. Nem értett egyet a fellebbezés azzal, hogy a törvényszék irányadó bizonyítéknak tekintett egyetlen Panasztestületi állásfoglalást szemben a rendelkezésre álló videófelvétellel, ami egyértelműen igazolja, hogy célzottan a felperessel szemben ingerlő gáz alkalmazására nem került sor. Vitatta azt is a fellebbezés, hogy ne lenne felróható a felperesnek, hogy mások viselkedését látva nem hagyta el a helyszínt. Mindezeket akként összegezte, hogy az alperes jogellenes magatartást nem tanúsított, mivel kirívó tévedésről, illetve jogalkalmazási hibáról a rendelkezésre álló adatok alapján nem lehet szó, az alperes munkatársai pedig a tevékenységükre vonatkozó jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően úgy jártak el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Emellett azt is hangsúlyozta, hogy a felperes által vélelmezett személyiségi jogsértések és az alperesi magatartás között ok-okozati összefüggés nem áll fenn, így a felperes sérelemdíj iránti igénye is megalapozatlan. Vitatta továbbá azt is, hogy az alperesnek az okozott kárért való felelőssége, illetve esetleges felróhatósága fennállna.

[11] Arra is hivatkozott az alperes a fellebbezésében, hogy a videófelvétel nem bizonyítja teljes mértékben azon felperesi állítást, mely szerint a könnygáz használata előtti figyelmeztetést az alperes egysége elmulasztotta. Ezt azzal indokolta, hogy a felvételen is jól hallhatóan a tömeg hangosan ricsajozott, ami vélhetően elnyomta a jogszabály által is

megkövetelt előzetes rendőri figyelmeztetést. Hangsúlyozta az alperes, hogy nem lehet eltekinteni attól, hogy a demonstráció a békés jellegét határozottan elvesztette, és a tömeg magatartása magában hordozta annak a közvetlen veszélyét is, hogy esetlegesen a rendőrök bármelyike akár komolyabb sérülést szenved, vagy a tömeg behatol az Országház épületébe. E tények következtében került sor a fellebbezés szerint az ingerlő gáz használatára, amely nem célzottan a felperessel szemben, hanem az agresszívvá vált tömeg irányában egyfajta figyelmeztető jelleggel került alkalmazásra. Kifejtette az alperes a fellebbezésében, hogy sem az Rtv., sem pedig a Szolgálati Szabályzat nem írja elő kötelező jelleggel a kényszerítő eszköz alkalmazására vonatkozó hangosítás igénybevételét.

[12] Másodlagosan - arra az esetre, amennyiben az ítéltábla a személyiségi jogsértést maga is megvalósultnak találja - az alperes a fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását kérte akként, hogy a sérelemdíj összegét a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított összeg felére mérsékelje. Ezt azzal indokolta, hogy a sérelemdíj mértékének meghatározása mérlegelési jogkörbe tartozó döntés, melynek során figyelemmel kell lenni az eset összes körülményeire, így értékelni kell a jogsértő magatartás módját, annak hatását, eredményét, valamint a felróhatóság súlyát is. Mindezeket figyelembe véve az alperes a fellebbezésében eltúlzottnak tartotta a megítélt sérelemdíj összegét. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság annak megállapítása során nem vette figyelembe a felperes közreható magatartását. Mindezek alapján a megállapított sérelemdíj összege a fellebbezés álláspontja szerint eltúlzott.

[13] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

[14] Fellebbezéssel nem volt támadott a felperes meghaladó keresetét elutasító elsőfokú ítéleti rendelkezés, ezért azt a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 358. § (5) bekezdése alapján nem érintette.

[15] A fellebbezés nem alapos.

[16] Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, és annak alapján – az irányadó jogszabályok és a tárgyban kialakult ítélkezési gyakorlat megfelelő alkalmazásával – helytálló döntést hozott, ítélete indokait a Fővárosi Ítéltábla mindenben osztotta. A fellebbezésben foglaltakra tekintettel az elsőfokú ítélet helyes indokai közül az alábbiakat hangsúlyozza.

[17] A másodfokú eljárásban már nem volt vitás, hogy a felperes a tömegrendezvényen a megjelölt időben és helyen részt vett, ahol vele szemben ingerlő gáz alkalmazására került sor. A fellebbezés következtében abban a kérdésben kellett az ítéltáblának állást foglalnia, hogy az ingerlő gáz alkalmazása előtt sor került-e az alperes nevében intézkedő rendőrök részéről előzetes figyelmeztetésre – illetve, hogy a könnygáz levegőbe fújása ilyennek tekinthető-e -,

amennyiben nem, úgy az intézkedés során sérült-e a felperes emberi méltósághoz és testi épséghez fűződő személyiségi joga, továbbá hogy indokolt-e a felperes által érvényesített sérelemdíj.

[18] A másodfokú bíróság e kérdések tekintetében az elsőfokú bíróság álláspontját osztotta.

[19] Helyesen állapította meg, hogy az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala Rendészeti Igazgatósága mellett működő Független Rendészeti Panasztestület 191/2019. (VII. 15.) számú, a 2018. december 12-ei eseményeken történt rendőri intézkedések tárgyában született állásfoglalása a perbeli jogvita tekintetében felhasználható volt.

[20] Az időközben, a **2019. évi CIX. törvény 145. §-a értelmében 2020. február 27-én megszűnt, az intézmény épülete által megválasztott Független Rendészeti Panasztestület - melynek feladatait az alapvető jogok biztosa vette át – a perbeli időszakban** olyan független civil szervezetként működött, amelynek feladata volt, hogy a Rendőrség rendészeti tevékenységét az alkotmányos alapjogok érvényesülése szempontjából vizsgálja. Ezért minden személy, akit rendőri intézkedés alá vontak, vagy akinek érdekében a szükséges rendőri intézkedést elmulasztották, illetve akivel szemben a Rendőrség kényszerítő eszközt alkalmazott, és úgy érezte, hogy emiatt alapvető jogai gyakorlásában akadályozták, emberi jogait megsértették, kérhette, hogy panaszát ne az intézkedő rendőri szerv vezetője, hanem a Független Rendészeti Panasztestület vizsgálja ki. A Testület jogszabályi felhatalmazás hiányában nem rendelkezett hatáskörrel, ezért nem volt jogosult szabálysértéseket kivizsgálni, a kiszabott szabálysértési- és közigazgatási bírságot csökkenteni, eltörölni; büntetőeljárás keretében fogatosított cselekmények törvényességét elbírálni; kártérítést megítélni; az intézkedő rendőrök büntetőjogi-, szabálysértési- vagy fegyelmi felelősségét megállapítani. A Független Rendészeti Panasztestület a panaszok kivizsgálását követően, a panasztételtől számított 90 napon belül hozta meg állásfoglalását, az alapvető jogot súlyosan sértő intézkedések esetén az állásfoglalását megküldte az országos rendőrfőkapitánynak, illetve egyéb, jogszabályban meghatározott, panasz kivizsgálására illetékes szerv vezetőjének, aki a panaszról az állásfoglalás kézhezvételét követő 30 napon belül – közigazgatási hatósági eljárásban – döntött, azonban ha véleménye a Testületétől eltért, azt köteles volt megindokolni. A Testület állásfoglalása tehát – bár a bíróságot valóban nem köti – mindenképpen figyelembe veendő és irányadónak tekintendő az ítéltábla álláspontja szerint is.

[21] Az elsőfokú bíróság helytállóan rögzítette, hogy a Testület 191/2019. (VII. 15.) számú állásfoglalása IV. pontjában a 2018. december 12-én a "nevű" terén tartott gyűlésen történt események – és annak részeként az ingerlőgáz alkalmazása – tekintetében azt állapította meg, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak Magyarország Alaptörvénye II. cikkében foglalt emberi méltósághoz és az abból levezethető testi épséghez, valamint a 24. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát. A Testület kifejtette, hogy álláspontja szerint a rendőrség jogszerűen járt el, amikor mozgó sorfal alkalmazásával megpróbálta megakadályozni a mintegy 1000 fős tömegnek az épületbe történő bejutását, az

ingerlő gáz alkalmazása azonban nem volt jogszerű, mert annak használatát nem előzte meg figyelmeztetés, illetve nem került sor a feloszlításra irányuló kétszeri rendőri felszólításra sem hangosító eszköz használatával. A Testület álláspontja szerint nem mentesíti a rendőrséget a felelősség alól, hogy a nagyszámú tömegben a zajhatások miatt az esetleges felszólítás nem volt érzékelhető, továbbá az sem, hogy felszólításra alkalmas gépjármű nem állt rendelkezésre a helyszínen. Az is megállapításra került, hogy nem róható fel a panaszosnak, hogy mások viselkedését látva nem hagyta el a helyszínt. A Testület azt is megállapította továbbá, hogy egy ilyen nagy létszámú rendezvény biztosításakor a rendőrség nem hivatkozhat olyan munkaszervezési nehézségekre, mint az, hogy nem volt lehetőség felszólításra alkalmas gépjármű elhelyezésére.

[22] Mindezek alapján alaptalanul hivatkozott az alperes a fellebbezésében ismételt az alperesi magatartás jogellenességének és felróhatóságának hiányára, ezért megalapozottan került sor a törvényszék által a jogsértés megállapítására, és a kért jogkövetkezmény – az alperes sérelemdíj megfizetésére kötelezésének - alkalmazására.

[23] A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság sérelemdíj mértéke tekintetében elfoglalt álláspontjával is. Az alperes a fellebbezésében helytállóan utalt arra, hogy a sérelemdíjnak az a funkciója, hogy az elszenvedett sérelem következtében olyan mértékű vagyoni előny biztosításáról gondoskodjon, amely az elszenvedett sérelemért körülbelül egyenlő mértékű, azzal arányban álló vagyoni előnyt nyújt. Nem volt osztható azonban a fellebbezés álláspontja abban, hogy a törvényszék által megállapított sérelemdíj eltúlzott volt. Az elsőfokú bíróság valamennyi körülmény - a jogsértő magatartás módjának, hatásának, eredményének, valamint a felróhatóság súlyának – megfelelő mérlegelésével állapította meg, hogy 150.000 forint alkalmas a felperest ért jogsérelem pénzbeli kompenzálásra, annak mérséklésére a másodfokú bíróság a fellebbezés alapján sem látott okot.

[24] A kifejtettek következtében az elsőfokú bíróság ítélete helyes és megalapozott volt, ezért azt a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján – annak helyes indokaira utalással – helybenhagyta.

[25] A másodfokú bíróság az eredménytelenül fellebbező alperest a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperes másodfokú perköltségének megfizetésére, melynek összegét a Pp. 81. §-a és a 32/2003. (VIII.22) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja szerint, a felperes által csatolt költségjegyekben foglaltakkal egyezően állapította meg

[26] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést a Pp. 376. §-a alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Dr. Lesenyei Terézia s.k.
a tanács elnöke

Dr. Mózsik Tímea s.k.
előadó bíró

Dr. Karaszi Margarita s.k.
bíró